

**ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΑΝΟΙΚΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ**

**ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΔΠΜ 51
ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗ**

ΕΡΓΑΣΙΑ 3^η

ΘΕΜΑ

Με βάση το περιεχόμενο και τις έννοιες που περιγράφονται στο βιβλίο «Πολιτιστική Πολιτική και Διοίκηση» Τόμος ΔΠΜ 51 (κεφάλαια 3, 4, 5,6 και 7) να εξετάσετε και να αναλύσετε τις μεθοδολογικές προσεγγίσεις ως προς τον σχεδιασμό , τη διαμόρφωση , την ανάπτυξη , την υλοποίηση και την αξιολόγηση των πολιτιστικών δραστηριοτήτων που διοργανώνουν οι πολιτιστικοί οργανισμοί στο «πραγματικό»και «ψηφιακό» περιβάλλον της κοινωνίας των πληροφοριών και της γνώσης.

Επιλέξτε (από το βιβλίο του ΕΑΠ ή την προσωπική σας εμπειρία ή από συμπληρωματική βιβλιογραφία) ένα παράδειγμα , που να αναφέρεται σε ένα συγκεκριμένο «πλαίσιο πολιτιστικών δραστηριοτήτων» σε μια καθορισμένη χρονική περίοδο και εξετάστε την «πολιτιστική βιωσιμότητά» του με βάση τις μεθοδολογικές προσεγγίσεις για τον σχεδιασμό, τη διαμόρφωση , την ανάπτυξη ,την υλοποίηση και την αξιολόγηση των πολιτιστικών δραστηριοτήτων. Αναφερθείτε στη σημασία των πολιτιστικών δραστηριοτήτων για την ανάπτυξη μιας ενιαίας πολιτιστικής πολιτικής στο «πραγματικό» και «ψηφιακό» τοπίο του συγκεκριμένου πολιτιστικού οργανισμού και προτείνετε συγκεκριμένες τακτικές- με τις οποίες οι πολιτιστικές δραστηριότητες του παραδείγματός σας - θα ήταν δυνατόν να ενισχυθούν αποτελεσματικά , με τη βοήθεια της ψηφιακής τεχνολογίας στην κοινωνία των πληροφοριών και της γνώσης.

ΟΝΟΜΑ ΦΟΙΤΗΤΗ:

ΜΑΡΙΑ Α.ΔΡΑΚΑΚΗ

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Κ. ΓΚΑΝΤΖΙΑΣ

ΧΑΝΙΑ
ΜΑΡΤΙΟΣ 2006

ΛΕΞΕΙΣ – ΚΛΕΙΔΙΑ

Πολιτιστικές δραστηριότητες, σχεδιασμός, διαμόρφωση, ανάπτυξη, υλοποίηση, αξιολόγηση, πραγματικό-ψηφιακό περιβάλλον, ισορροπία, πολιτιστική βιωσιμότητα, τακτικές για ενίσχυση, εμπλουτισμός, ψηφιακή τεχνολογία

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η εργασία αυτή στοχεύει στην προσέγγιση και ανάλυση των μεθοδολογικών προσεγγίσεων που υιοθετούνται για το σχεδιασμό, τη διαμόρφωση, την ανάπτυξη, την υλοποίηση και την αξιολόγηση των πολιτιστικών δραστηριοτήτων που οργανώνονται από τους πολιτιστικούς οργανισμούς στο «πραγματικό» και «ψηφιακό» περιβάλλον της κοινωνίας των πληροφοριών και της γνώσης. Μέσα από το παράδειγμα του συνδυασμού πολιτιστικών δράσεων που προγραμματίζεται να υλοποιηθούν με αφορμή την έναρξη λειτουργίας του Μουσείου Σχολικής Ζωής στις 6 Μαΐου 2006 επιδιώκεται να επισημανθεί η στρατηγική του συγκεκριμένου πολιτιστικού οργανισμού για τη διατήρηση της ισορροπίας ανάμεσα στο «πραγματικό» και «ψηφιακό» τοπίο καθώς και οι παράγοντες που την επηρεάζουν. Τέλος προτείνεται από τη γράφουσα με άξονα πάντα το θέμα που συσπειρώνει τις πολιτιστικές δραστηριότητες του παραδείγματος που παρουσιάζει, ένα διεθνές project με τίτλο «Σχολείο του κόσμου». Το project αυτό στοχεύει να επιστρατεύει την ψηφιακή τεχνολογία στην υπηρεσία όμως της ενίσχυσης και ανάδειξης ποιοτικών φυσικών δράσεων και στιγμών της καθημερινής σχολικής πράξης από όλο τον κόσμο.

Η ΔΟΜΗ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

- ✓ ΕΙΣΑΓΩΓΗ
- ✓ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΚΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ
- ✓ ΜΟΥΣΕΙΟ ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΖΩΗΣ Ν. ΧΑΝΙΩΝ. ΠΡΩΤΗ ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ- ΠΑΡΑΛΛΗΛΗ ΕΚΘΕΣΗ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑΣ – ΗΜΕΡΙΔΑ ΜΕ ΘΕΜΑ: «ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ: ΓΕΦΥΡΕΣ ΣΤΟ ΧΩΡΟ ΚΑΙ ΤΟ ΧΡΟΝΟ» Η ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΒΙΩΣΙΜΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΟΥ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΥ

- ✓ Η ΙΣΟΡΡΟΠΙΑ ΑΝΑΜΕΣΑ ΣΤΟ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟ ΚΑΙ ΨΗΦΙΑΚΟ ΤΟΠΙΟ ΣΤΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΖΩΗΣ Ν.ΧΑΝΙΩΝ
- ✓ Ο “ΕΜΠΛΟΥΤΙΣΜΟΣ” ΤΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΕΝΩΝ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ ΜΕ ΤΗ ΒΟΗΘΕΙΑ ΤΗΣ ΨΗΦΙΑΚΗΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ: «ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ»
- ✓ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ-ΕΠΙΛΟΓΟΣ
- ✓ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στην παρούσα εργασία επιχειρείται η διαμόρφωση ενός γενικού ορισμού που θα ερμηνεύει την έννοια «πολιτιστικές δραστηριότητες» και θα αναδεικνύει τη φιλοσοφία τους χωρίς να εγκλωβίζεται στις ιδιαιτερότητες που το περιεχόμενό και η φύση του αντικειμένου τους ορίζουν. Γίνεται προσπάθεια επίσης να προσδιοριστούν γενικά τα βασικά στάδια της μεθοδολογίας που ακολουθούν οι διάφοροι πολιτιστικοί οργανισμοί στον σχεδιασμό, τη διαμόρφωση, την ανάπτυξη, την υλοποίηση και την αξιολόγηση των πολιτιστικών δραστηριοτήτων που επιτελούνται στο «πραγματικό» και «ψηφιακό» τοπίο. Μέσα από το παράδειγμα του πολιτιστικού συνδυασμού που σχεδιάζεται για να σηματοδοτήσει την επίσημη έναρξη λειτουργίας του Μουσείου Σχολικής Ζωής ν. Χανίων στις 6 Μαΐου, γίνεται προσπάθεια

- να αναπτυχθούν οι τακτικές του Μουσείου που θα εξασφαλίσουν την πολιτιστική βιωσιμότητα των συγκεκριμένων επιλογών
- να επιτευχθεί μέσα από αυτές στο πλαίσιο των οικονομικών και χρονικών δυνατοτήτων του η ισορροπία ανάμεσα στο πραγματικό και ψηφιακό τοπίο που αντανακλάται στη στρατηγική του συγκεκριμένου οργανισμού.

Η φιλόδοξη πρόταση για την υλοποίηση διεθνούς project με τον τίτλο «Σχολείο του κόσμου» ενισχύει τον άξονα και το σκεπτικό των πολιτιστικών δραστηριοτήτων που έχουν προγραμματιστεί αξιοποιώντας τις νέες τεχνολογίες σε μέγιστο βαθμό στην υπηρεσία όμως της ανάδειξης στιγμών και δράσεων της αυθεντικής ποιοτικής σχολικής ζωής που απειλείται με εξαφάνιση από την εισβολή και την αλόγιστη χρήση της σύγχρονης τεχνολογίας σε διάφορες γωνιές της γης

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΚΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ

Οι πολιτιστικές δραστηριότητες είναι δημιουργικές συναντήσεις πολιτιστικών οργανισμών και κοινού που συνδυάζουν διάφορες μορφές τέχνης ,αναδεικνύουν πτυχές του πολιτισμού (της πολιτιστικής παράδοσης , αλλά και της σύγχρονης πολιτιστικής ανάπτυξης) με σκοπό την ιστορική τοποθέτηση, την ενημέρωση και επικοινωνία , την εκπαίδευση και την ψυχαγωγία ή αισθητική απόλαυση του κοινού.

Οι πολιτιστικές δραστηριότητες δημιουργούνται ,εξελισσονται και εκφράζουν τις ανάγκες της εποχής γι'αυτό και σήμερα με τη ραγδαία ανάπτυξη των νέων τεχνολογιών επιτελούνται σε δύο πεδία τα οποία στην ιδανική τους λειτουργία αλληλοσυμπληρώνονται και αλληλοϋποστηρίζονται .Στο πραγματικό πεδίο πρωταγωνιστούν όλες οι τέχνες και οι εκφάνσεις του πολιτισμού που καθιερώθηκαν διαχρονικά ως πολιτιστικά φαινόμενα που οδηγούν στην πληρέστερη πληροφόρηση της ζωής και εκφράζουν κοινωνικές δομές ζυμωμένες ανάμεσα με το πνεύμα και το αίσθημα (Αλεξίου Ν. 1982, σελ.138)και στο ψηφιακό τοπίο τα νέα εκφραστικά μέσα που υποστηρίζονται από την ψηφιακή τεχνολογία ως νέα συνθήκη και μέσο επικοινωνίας, έμπνευσης και ψυχαγωγίας.¹

Οι πολιτιστικές δραστηριότητες ανάλογα με το είδος του πολιτιστικού αγαθού που αναδεικνύουν παρουσιάζουν ιδιαιτερότητες ως προς την οργάνωση (το σχεδιασμό, την προετοιμασία και την παραγωγή, τη λειτουργία και την αποτίμηση)αλλά και ως προς τους συντελεστές που θα διαμορφώσουν το τελικό αποτέλεσμα (Κοσκινά Αικ.-Γλύτση Ε., 2003,σελ.115)

Ωστόσο είναι δυνατό να προσδιοριστούν στην οργάνωση και υλοποίηση των πολιτιστικών δραστηριοτήτων οι εξής μεθοδολογικές προσεγγίσεις :

---

¹ Όροι όπως «διαδραστικότητα» και «πολυθεαματικότητα» αν και ήδη έχουν κάνει την εμφάνισή τους στα καλλιτεχνικά ρεύματα των τελευταίων χρόνων με την αυγή του νέου αιώνα φαίνεται να παίρνουν νέα πνοή. Οι θασώτερες της ψηφιακής τέχνης θέλουν το έργο , να αποτελεί κάτι παραπάνω από ένα μέσο επικοινωνίας ,μια διαρκής μνήμη πληροφόρησης και αναμεταδόσεων . Ένα πολυθεαματικό έργο , η σύνθεση δηλ. ποικίλων οπτικοακουστικών μέσων για την πραγματοποίηση της ιδέας του καλλιτέχνη και η δυνατότητα real-time αντίδρασης του θεατή, σκοπό έχει την ταυτόχρονη εγρήγορση της σκέψης και διαπλάτυνση της λειτουργίας των αισθήσεων.Ο όρος «διαδραστικότητα» του ψηφιακού έργου τέχνης δεν αναφέρεται μονάχα στην κατανόηση των ιδεών του δημιουργού, αλλά απαιτεί παράλληλα την άμεση συμβολή ενός δικτύου σκέψεων και αισθήσεων στην τελική του έκβαση. Η εικονική πραγματικότητα και τα πολυθεαματικά έργα τέχνης παύουν να αποδίδουν στις οπτικές και νοητικές μας εμπειρίες την αποκλειστικότητα της γνώσης και ενεργοποιούν μια πολυαισθησιακή αντίδραση στο περιβάλλον.Ξεπερνούν τη μεταμοντέρνα πρακτική συνένυσης πολλών έργων και ιδεών για να αποτελέσουν για το χρήστη –θεατή ένα νοερό περιβάλλον , έναν κυβερνοχώρο, όπου εικόνες και ιδέες δομούνται από την καρποφόρα διάδραση του καλλιτέχνη , του θεατή και του ηλεκτρονικού υπολογιστή.(Παπαδουλάκη Ν.(2001),artzine e-περιοδικό τέχνης και τεχνολογίας, διαθέσιμο στο δικτυακό τόπο<http://www.artzine-journal.com> (11/02/2006)

- ✓ Η σύλληψη της ιδέας στο πλαίσιο της οποίας αναπτύσσεται το συγκεκριμένο πλέγμα δράσεων και εκδηλώσεων
- ✓ Ο σχεδιασμός του και η φιλοσοφία του
- ✓ Η διαμόρφωση του χρονοδιαγράμματος και ο προσδιορισμός των παράλληλων εκδηλώσεων
- ✓ Ο οικονομικός προγραμματισμός δηλαδή η κατάρτιση του προϋπολογισμού, η αναζήτηση πηγών χρηματοδότησης και η ανάπτυξη χορηγικής δραστηριότητας
- ✓ Η επιλογή του χώρου ή των χώρων που θα το φιλοξενήσουν
- ✓ Η επιλογή της ομάδας καλλιτεχνών και επιστημόνων αλλά και γενικότερα των συντελεστών που θα το τεκμηριώσουν και θα το υλοποιήσουν
- ✓ Η διαμόρφωση των συμβολαίων των συντελεστών –συνεργατών και ο προσδιορισμός των χρονοδιαγραμμάτων και των όρων που θα τηρηθούν για το αρτιότερο αποτέλεσμα
- ✓ Η διαφήμιση και η προώθηση με έκδοση πολιτιστικών εντύπων των συγκεκριμένων δράσεων
- ✓ Η αξιολόγηση του συνόλου της πολιτιστικής παραγωγής

Η σύλληψη της ιδέας επαφίεται συνήθως στο φορέα που οργανώνει την παραγωγή, αλλά είναι δυνατό να επαναπροσδιοριστεί σε συνεργασία με την ομάδα των συντελεστών, αλλά και σε συνάρτηση με τις δυνατότητες του χώρου, του χρόνου και του προϋπολογισμού.

Ο σχεδιασμός και η φιλοσοφία των πολιτιστικών δράσεων που θα αναδείξουν την ιδέα οριοθετείται από το διαχειριστή του πολιτιστικού οργανισμού με βάση τις ομάδες στόχους στις οποίες απευθύνεται η συγκεκριμένη πολιτιστική παραγωγή και σε σχέση με τη στρατηγική του πολιτιστικού οργανισμού και την ταυτότητά του.

Η διαμόρφωση του χρονοδιαγράμματος είναι απολύτως απαραίτητη καθώς πολλοί παράγοντες της διαδικασίας είναι αλληλοεξαρτώμενοι. Ορίζονται τα κεντρικά σημεία σταθμοί των πολιτιστικών δράσεων και των παράλληλων εκδηλώσεων προκειμένου να προσδιοριστεί το χρονικό εύρος της προετοιμασίας, της εφαρμογής, αλλά και της αποτίμησης καθώς και να προβλεφθούν τεχνικές δυσκολίες που πιθανόν θα προκύψουν στην προετοιμασία που πιθανόν να δυσχεράνουν την έναρξη. Οι παράλληλες εκδηλώσεις έχουν το χαρακτήρα της ενίσχυσης της κεντρικής

εκδήλωσης , της τεκμηρίωσης και προώθησης της βασικής ιδέας , της προσέλκυσης νέων ομάδων κοινού. Το χρονοδιάγραμμα οφείλει σαφώς να ορίζει ποιες είναι οι ημερομηνίες ολοκλήρωσης της κάθε φάσης , τι χρειάζεται να γίνει αλλά και ποιος είναι αρμόδιος για τι.

Ο οικονομικός προγραμματισμός είναι επιβεβλημένος πριν τον τελικό προγραμματισμό, ώστε να προσδιοριστούν οι απαραίτητες τροποποιήσεις προκειμένου να βελτιωθεί η σχέση μεταξύ προσδοκώμενου αποτελέσματος και των δυνατοτήτων υλοποίησης (Γεωργίου Α.(2003),σελ.168) και να αναζητηθεί σύμφωνα με τα δεδομένα ένα ρεαλιστικό σενάριο πραγματοποίησης.

Η αναζήτηση φορέων χρηματοδότησης και χορηγών θα ενισχύσει σαφώς την παραπάνω σχέση .

Η επιλογή του χώρου ή των χώρων εξαρτάται από το είδος και το περιεχόμενο των πολιτιστικών δραστηριοτήτων και πρέπει να εξασφαλίζουν τη συμβατότητα με την ποικιλία των απαιτήσεων που υπαγορεύει η φύση της εκάστοτε πολιτιστικής παραγωγής

Η επιλογή των συντελεστών του πολιτιστικού πακέτου έχει καθοριστική σημασία για την ποιότητα και την αισθητική του αποτελέσματος και αφορά όλους εκείνους που θα συμβάλλουν στην υλοποίηση της ιδέας , όχι μονάχα εκείνους που θα συνδεθούν με επαγγελματική σχέση με τον πολιτιστικό οργανισμό που θα οργανώσει τις δράσεις , αλλά και τους εθελοντές που θα ενισχύσουν το έργο με την προσφορά τους και την τεχνογνωσία τους.² Η διαμόρφωση των συμβολαίων , η υπογραφή των συμβάσεων , η διαχείριση νομικών ζητημάτων που αφορούν πνευματικά δικαιώματα αποτελούν επίσης ένα σημαντικό κομμάτι της οργάνωσης μιας πολιτιστικής παραγωγής που θα προφυλάξει το διαχειριστή του πολιτιστικού οργανισμού από έκτακτες καταστάσεις(λ.χ ακύρωση συνεργασίας, προβλήματα υγείας κλπ), αλλά και θα διασφαλίσει την ακρίβεια των υποχρεώσεων των συντελεστών πριν την έναρξη της υλοποίησης .

Η επιτυχία της υλοποίησης μιας πολιτιστικής παραγωγής εξαρτάται από τα μέσα δημοσιοποίησής της τα οποία ποικίλουν και συναρτώνται με τον προϋπολογισμό και τις οικονομικές δυνατότητες του οργανωτικού φορέα. Η διοργάνωση μιας

---

² Είναι βασικό να διασφαλιστούν με επαγγελματική σχέση (συμβάσεις) τα άτομα που θα υλοποιήσουν την ιδέα και ο διαχειριστής του πολιτιστικού οργανισμού να διοχετεύσει την ενισχυτική δύναμη των εθελοντών στην κατεύθυνση που οι επαγγελματίες με σαφή γνώση του αντικειμένου και των ιδιαιτεροτήτων του θα υποδείξουν. Η ομάδα των συντελεστών που θα αναλάβει την παραγωγή μπορεί να αριθμεί από δύο έως δεκάδες άτομα ανάλογα με τις δυνατότητες του οργανωτικού φορέα και τον προϋπολογισμό.

μεγάλης συνέντευξης τύπου πριν από την έναρξη των εκδηλώσεων είναι θεμελιακής σημασίας για την κινητοποίηση του κοινού. Στο φάκελο επικοινωνίας που θα προορίζεται για τα ΜΜΕ πρέπει να περιλαμβάνονται εκτός από τα δελτία τύπου, φωτογραφίες, βιογραφικά συντελεστών και τα πολιτιστικά έντυπα³ που θα τους δοθούν προνομιακά πριν το κοινό τα συναντήσει στις εκδηλώσεις. Η δημόσια εικόνα των δράσεων και των παράλληλων εκδηλώσεων πρέπει να συντηρείται από πολλές πλευρές⁴. Η αξιολόγηση και η έρευνα ποιότητας μπορούν να προσφέρουν πολύτιμες πληροφορίες για τη βελτίωση των πολιτιστικών δράσεων και να συνεισφέρουν άμεσα σε μελλοντικά αναπτυξιακά σχέδια.⁵

- ✓ ΜΟΥΣΕΙΟ ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΖΩΗΣ Ν. ΧΑΝΙΩΝ. ΠΡΩΤΗ ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ- ΠΑΡΑΛΛΗΛΗ ΕΚΘΕΣΗ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑΣ – ΗΜΕΡΙΔΑ ΜΕ ΘΕΜΑ: «ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ:ΓΕΦΥΡΕΣ ΣΤΟ ΧΩΡΟ ΚΑΙ ΤΟ ΧΡΟΝΟ» Η ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΒΙΩΣΙΜΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΟΥ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΥ

Το Μουσείο Σχολικής Ζωής ν.Χανίων ιδρύθηκε από τη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Χανίων μετά από σχετική πρωτοβουλία και πρόταση των εκπαιδευτικών Δρακάκη Μαρίας και Καρτσάκη Δημητρίου.

Στεγάζεται στο ανακαινισμένο από τη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Χανίων παλαιό Δημοτικό Σχολείο Νεροκούρου που βρίσκεται στο ομώνυμο δημοτικό διαμέρισμα του Δήμου Ελευθερίου Βενιζέλου. Η διοίκηση του Μουσείου έχει ανατεθεί από τη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Χανίων στην Αναπτυξιακή Νομού Χανίων Α.Ε, η οποία μεριμνά για το σχεδιασμό, οργάνωση και επίβλεψη της

---

³ Η αισθητική, με άλλα λόγια η συνολική εικαστική εικόνα των πολιτιστικών εντύπων καθρεφτίζει την αισθητική του φορέα και παράλληλα καθορίζει την αισθητική του ευρύτερου κοινού. Η αδιάψευστη αυτή πραγματικότητα δημιουργεί επιπρόσθετες και σημαντικές ευθύνες σε όλους τους παραγωγούς πολιτιστικών εντύπων .βλ. αναλυτικότερα (Σκούρα Β.-Γλύτση Ε.,2003,σελ.307)

⁴ Οι συμμετέχοντες φορείς και οι χορηγοί πρέπει να απολαύσουν την τιμή και τη δόξα που τους αναλογεί, συχνά δε να τους αποδοθεί ακόμα και μεγαλύτερο από το μερίδιο που τους αναλογεί. Η στάση τους τότε είναι εξασφαλισμένα «συντονισμένη» και θετική απέναντι στη διοργάνωση. Το ίδιο ισχύει και για τους καλλιτέχνες, ομιλητές, επιμελητές, τοπικούς και προσκεκλημένους. Το συνολικό θετικό κλίμα που διαμορφώνεται έτσι συμβάλλει γόνιμα στην επικοινωνία τοπικού και δέκτη, δημιουργών και κοινού.(Γεωργίου Α.,2003,σελ.178)

⁵ Μπορούν να βοηθήσουν τον οργανισμό να καταλάβει καλύτερα το κοινό και τους επισκέπτες του. Η αξιολόγηση θα πρέπει να είναι μια συνεχής διαδικασία ενσωματωμένη στη γενική λειτουργία του οργανισμού, καθώς τα ερωτήματα που θέτει επηρεάζουν το ρόλο του οργανισμού και τον τρόπο με τον οποίο εκπληρώνει τους στόχους του.(Οικονόμου Μ.,2003,σελ.331)

λειτουργίας του , με την εποπτεία της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης και σε συνεργασία με ανθρώπους της εκπαίδευσης, του πνεύματος και του πολιτισμού.

Με την ενεργητική υποστήριξη και συμβολή των πνευματικών και ιδιαίτερα των εκπαιδευτικών δυνάμεων του τόπου καθώς και με την επιβαλλόμενη αρωγή και στήριξη της Πολιτείας , το Μουσείο Σχολικής Ζωής επιδιώκει να εξελιχθεί σε ένα πνευματικό ίδρυμα με ιδιαίτερο κύρος και βαρύτητα στα εκπαιδευτικά και παιδαγωγικά δρώμενα του χθες, του σήμερα και του αύριο, ως ζωντανός οργανισμός που θα ανταποκρίνεται επάξια στο ρόλο του σύγχρονου Μουσείου, ως κύτταρο εκπαιδευτικής έρευνας και τεκμηρίωσης στο νομό Χανίων , με παράλληλες δράσεις , όπως τη δυνατότητα επίσκεψής του από μαθητές και ερευνητές , τη συγγραφή και υλοποίηση εκπαιδευτικών προγραμμάτων , τη συλλογή , μελέτη, καταγραφή και αξιοποίηση του αρχειακού υλικού σχολείων που έχουν κλείσει, την εφαρμογή καινοτόμων δράσεων στα σχολεία , τη διοργάνωση συνεδρίων και εκθέσεων που σχετίζονται με θέματα εκπαίδευσης, αλλά και επιμορφωτικών ημερίδων και σεμιναρίων με κυρίαρχο στόχο τη δια βίου εκπαίδευση, επιτακτικό αίτημα των καιρών μας.⁶

Το Μουσείο Σχολικής Ζωής προγραμματίζει την πρώτη του περιοδική έκθεση που θα σηματοδοτήσει την επίσημη έναρξη λειτουργίας του στις 6 Μαΐου 2006.

Έχοντας να αντιμετωπίσει τις δυσκολίες ενός νεοσύστατου οργανισμού που θα πρέπει να διασφαλίσει τη βιωσιμότητά του στο μέλλον ξεπερνώντας τις

---

⁶ Βλ. αναλυτικότερα για τους σκοπούς και τους στόχους του Μουσείου στον κανονισμό λειτουργίας του Μουσείου Σχολικής Ζωής που διαμορφώθηκε στις 16/11/ 2004 από την Επιτροπή Οργάνωσης και Υλοποίησης του Μουσείου Βασικός σκοπός του Μουσείου Σχολικής Ζωής είναι η αναζήτηση του εκπαιδευτικού και σχολικού παρελθόντος σε όλες τις περιόδους της τοπικής και γενικότερα της Κρητικής Ιστορίας , η επιστημονική ανάλυση , καταγραφή και διαφύλαξή του , η σύνδεσή του με τη σημερινή εκπαιδευτική πραγματικότητα και τις ανάγκες της, καθώς και η προβολή του ως μια σημαντική παράμετρο επιρροής στο αύριο της Εκπαίδευσης. Ο παραπάνω βασικός σκοπός υλοποιείται μέσω των προσπαθειών του Μουσείου για την επίτευξη των παρακάτω στόχων:

- Τη συλλογή, καταγραφή , συντήρηση και έκθεση αντικειμένων , μέσω και βιβλίων της σχολικής διαδικασίας όλων των περιόδων της Κρητικής Ιστορίας
- Την καταγραφή ανάλογων αντικειμένων ή μέσω που βρίσκονται σε λειτουργούσες σχολικές μονάδες ή σε ιδιωτικές συλλογές.
- Τη δημιουργία ηλεκτρονικού αρχείου έντυπου, φωτογραφικού ή ηχητικού υλικού ιδιαίτερης αξίας που συσχετίζεται με την ιστορία της εκπαίδευσης
- Την αποτύπωση της εκπαίδευσης του χθες, τη συσχέτιση με το σήμερα και τη σύνδεση και επικοινωνία παλαιότερων εκπαιδευτικών γενεών με τις νεότερες, σε μια κοινή προσπάθεια αναζήτησης ενεργότερου ρόλου και χρέους των εκπαιδευτικών , σημερινών και αυριανών
- Τη σύνδεση του Μουσείου με τα σχολεία του Νομού και ευρύτερα της Κρήτης σε μια προσπάθεια υποστήριξης της εκπαιδευτικής δραστηριότητας ιδιαίτερα στους τομείς ιστορίας της εκπαίδευσης και τοπικής ιστορίας γενικότερα , ευαισθητοποίησης των μαθητών για την απόκτηση στάσεων σχολικού πολιτισμού και ενίσχυσης και ανάδειξης καινοτόμων εκπαιδευτικών δράσεων.
- Την στήριξη των προσπαθειών κατάρτισης, επιμόρφωσης και αναζήτησης των εκπαιδευτικών του νομού σε συνεργασία με Πανεπιστήμια, Πνευματικά Ιδρύματα και συναρμόδιους Ελληνικούς και Διεθνείς Οργανισμούς.⁶

όποιες επιφυλάξεις της τοπικής κοινωνίας για το ρόλο του και τις επιδιώξεις του, με έκδηλη την αναγκαιότητα να διαγράψει με σαφήνεια την αποστολή και το όραμά του με ένα δυναμικό ξεκίνημα που θα δώσει το στίγμα του και θα αφυπνίσει το ενδιαφέρον του κοινού και με την προοπτική να αποκτήσει μακροπρόθεσμα αυτοδυναμία σε τέτοιο βαθμό που θα του επιτρέψει να ακολουθεί και να προσεγγίζει το ιδεώδες του χωρίς την αγωνία του εκφυλισμού του, το Μουσείο Σχολικής Ζωής σχεδιάζει στην παρούσα φάση την πρώτη του πολιτιστική παραγωγή με την οποία θα επιχειρήσει την πρώτη επίσημη επαφή του με το κοινό. Η έκθεση που θα σηματοδοτήσει την έναρξη λειτουργίας του θα είναι περιοδική και θα έχει το χαρακτήρα μιας πρόγευσης για την ταυτότητα και το ρόλο του Μουσείου. Φιλοδοξεί να αναδείξει καίρια σημεία της στρατηγικής του, αλλά και να μοιραστεί με το κοινό προβληματισμούς για τη σχολική ζωή αντλώντας μαρτυρίες από διάφορες ηλικίες οι οποίες θα κληθούν μέσα από την επικοινωνία τους με τα εκθέματα να τις καταθέσουν. Με δεδομένο ότι η συνοχή της συλλογής του Μουσείου είναι «χαλαρή» (τα μέρη της δεν είναι ομοειδή μορφολογικά, αλλά και δεν υπακούν στο κριτήριο της χρονολογικής συνάφειας)

κρίθηκε αναγκαίο από τους μουσειολόγους επιμελητές της έκθεσης να επιχειρηθεί η ένταξη των εκθεμάτων σε ένα δομημένο σύνολο, δηλαδή να βρουν τη θέση τους τα εκθέματα μέσα σε έναν άξονα σχέσεων και αντιθέσεων με άλλα αντικείμενα –σημασιολογικές μονάδες και να εισαχθούν μέσα σε ένα συμφραστικό περιβάλλον με τη δημιουργία της κατάλληλης «ατμόσφαιρας» (ενός περιβάλλοντος που ανακαλεί στη μνήμη το αυθεντικό) και με την πληροφόρηση που θα ερμηνεύσει το «γενικό πλαίσιο» της ζωής τους.⁷ Η δημιουργία μιας «σημασιολογικής δομής» στη μουσειακή έκθεση που ξεκινάει με την κατάλληλη συστηματοποίηση και ομαδοποίηση των περιεχομένων της, σε δεύτερη φάση πρέπει να «οπτικοποιηθεί» να παρουσιαστεί στο χώρο. Η «δόμηση» των εκθεμάτων και η δημιουργία του

---

⁷ Με αυτόν τον τρόπο εφόσον αναζητείται στη συγκεκριμένη έκθεση «σημασία και επικοινωνία» προκύπτει ο προσανατολισμός με ασφάλεια σε μια συγκεκριμένη μέθοδο συστηματοποίησης του εκθεσιακού υλικού: τη συνθετική-θεματική όπου οι ομαδοποιήσεις των αντικειμένων γίνονται με βάση τα σημασιολογικά γνωρίσματά τους και ένας συγκεκριμένος τρόπος παρουσίασης: η δημιουργία εννοιολογικών συνόλων με σύνθεση ποικίλου υλικού δομημένου και ενταγμένου μέσα σε ένα «γνωστικό πλαίσιο». Τότε τα περιεχόμενα της έκθεσης αντιμετωπίζονται ως ενοποιημένες αναγνώσεις «μουσειοποιημένου υλικού» και επομένως αποτελούν «μουσειολογικά θέματα» και «μουσειογραφικές εικόνες» (Σκαλτσά Μ., 2001, σελ.243)

κατάλληλου πλαισίου που δρα σημειωτικά για να μεταφέρει τα αιτούμενα μηνύματα είναι αρχιτεκτονική δημιουργία.⁸

Η μουσειολογική πράξη αποτελεί συνθετική ενέργεια, μια δομή αντικειμένων –λειτουργιών –μηχανισμών, και όχι μια απλή διάρθρωση στοιχείων (των εκθεμάτων). Με αφετηρία αυτή τη θεώρηση είναι επιβεβλημένο να ακολουθείται από τη σύλληψη της ιδέας μιας έκθεσης μέχρι την εφαρμογή της ένα πρόγραμμα με συγκεκριμένα στάδια⁹ το οποίο θα είναι φυσικά ανοικτό σε αναθεωρήσεις και συμπληρώσεις κατά την πορεία του έργου και το οποίο θα μπορούσε να λειτουργήσει ως ασφαλής οδηγός ελέγχου, ώστε να μην υπάρχουν παρεκκλίσεις κατά την υλοποίηση των στόχων που τίθενται, αλλά και μεθόδευσης της διαλογικής δράσης μέσα σε μια διεπιστημονική ομάδα, καθορίζοντας ταυτόχρονα και το ρόλο της κάθε ειδικότητας μέσα σε αυτήν. Στην περίπτωση της έκθεσης του Μουσείου Σχολικής Ζωής οι οικονομικές δυσχέρειες παρακωλύουν τη σύσταση διεπιστημονικής ομάδας και απειλούν την ποιότητά της οργάνωσής της αν και αυτό επιδιώκεται να αντιμετωπιστεί με εθελοντική προσφορά και αξιοποίηση δυναμικού από τον τόπο από διάφορα πεδία¹⁰. Στόχος της πρώτης περιοδικής έκθεσης του Μουσείου που σχεδιάζεται στην παρούσα φάση εκτός των άλλων, η διπλή προσφορά γνώσης και συγκινησιακής εμπειρίας μέσα στο χώρο της προκειμένου να διασφαλιστεί η βιωσιμότητά της και η αφύπνιση του ενδιαφέροντος ποικίλων

---

⁸ Η συμμετοχή του αρχιτέκτονα ως δημιουργού και όχι ως απλού τεχνικού που εκτελεί ένα ειδικό επιστημονικό πρόγραμμα είναι καθοριστική στη μουσειογραφική πράξη όπου η έννοια «χώρος» υπεισέρχεται κατά δύο τρόπους: α) ως ο χώρος –κέλυφος που φιλοξενεί μια έκθεση. Είναι πολλές φορές προβληματικός με έντονη παρουσία και κραυγαλέα χαρακτηριστικά, σε δυσαρμονία με το περιεχόμενο της έκθεσης, ενώ άλλες φορές αποτελεί ένα απόλυτα σεβαστό μνημείο. Ο μουσειολόγος πρέπει να δράσει σε αυτόν με περίσκεψη και σίγουρα χωρίς ανταγωνισμό. β) ως ο μουσειογραφικός χώρος που θα δημιουργηθεί με τις συνθέσεις των εκθεμάτων και το πλαίσιο (περιβάλλον) αυτών. Πρέπει να είναι ικανός να πραγματοποιεί την πιο αποτελεσματική μετάδοση του περιεχομένου της έκθεσης και των μηνυμάτων της, εκτός από το καθήκον του να πληρεί και τις άλλες γνωστές λειτουργίες μιας επιτυχημένης αρχιτεκτονικής (Σκαλτσά Μ., σελ.244)

⁹ 1.επιστημονικό πρόγραμμα:κατάλογος περιεχομένων –ερμηνείες –συστηματοποιήσεις του εκθεσιακού υλικού
2.μουσειολογικό πρόγραμμα:στόχοι, μουσειολογικές αρχές και «θέσεις»-ομαδοποιήσεις περιεχομένων-εκθεσιακά θέματα (σενάριο)
3.μουσειογραφικό πρόγραμμα:αρχές και τρόποι παρουσίασης –«μουσειογραφικές εικόνες» συνθέσεις-πλαίσιο εκθεμάτων ή περιβάλλον (που καθορίζει τη λεγόμενη «ατμόσφαιρα έκθεσης») κλιμάκωση σε «επίπεδα έκθεσης»
4.αρχιτεκτονικά σχεδιασμός: οργάνωση στο χώρο των «θεμάτων» (εκθεσιακή πορεία) –αρχιτεκτονικές ή μουσειογραφικές συνθέσεις των εκθεμάτων –καθορισμός των ποσοτικών και ποιοτικών χαρακτηριστικών του «πλαισίου» ή περιβάλλοντος χώρου
5.μελέτη εφαρμογής. Τεχνικά χαρακτηριστικά παρουσίασης (στηρίγματα, προθήκες, χρώματα, φωτισμός κλπ στις σωστές συνθήκες: α) διατήρησης των εκθεμάτων β) θέας γ)σημειωτικά δ) αισθητικά και λειτουργικά.
6.επιβεβαίωση στο δεδομένο χώρο των εκθεσιακών συνθέσεων και κατασκευών από άποψη σημειωτική α) στο στάδιο της μελέτης και β) στο στάδιο της υλοποίησής της
7. Πιθανές αλλαγές κατά την εφαρμογή της μελέτης. (Σκαλτσά Μ., σελ.245)
¹⁰ Είναι περιοριστική και ιδεολογικά παρωχημένη η ερμηνεία ενός θέματος από έναν και μόνον ερμηνευτή (πχ. τον επιμελητή μιας συλλογής ή μια ομάδα ερμηνευτών που χαρακτηρίζεται από κοινούς και ομογενοποιητικούς δεσμούς (πχ.όλοι προέρχονται από κοινό ιδεολογικό ή επιστημονικό χώρο)(Μουλίου Μ.2005, σελ.9-16)

ομάδων κοινού. Αυτό προϋποθέτει την επεξεργασία του μουσειογραφικού κειμένου ως αισθητικό κείμενο. (Σκαλτσά Μ, σελ.246) Τότε μόνο εκτός από τα νοήματα που θα παρέχει θα προκαλεί και αντιληπτικές –συναισθηματικές αντιδράσεις. Αυτό δε σημαίνει προώθηση της αισθητικής πληροφορίας εις βάρος της «σημασιολογικής» απλά επιστρατεύονται ορισμένα σημειωτικά τεχνάσματα του «αισθητικού λόγου»¹¹: Η επιδίωξη της εγκαθίδρυσης μιας τόσο σύνθετης επικοινωνίας μέσα στην έκθεση προϋποθέτει την κλιμάκωσή της σε διάφορα επίπεδα με άξονα το τρίπτυχο εμπειρία- πληροφορία- διδασκαλία, η οποία θα διασφαλίζει όμως την ισορροπία ανάμεσα στο παρελθόν και το παρόν δίνοντας μάλιστα ώθηση για το μέλλον. Δηλαδή προτείνεται μια έκφραση σχέσεων, μια αφαιρετική προσέγγιση της πραγματικότητας ενός πολυδιάστατου παρελθόντος της σχολικής ζωής κατά την οποία το παρελθόν όχι μόνο εντοπίζεται αλλά αποτελεί εμπειρία, μια εμπειρία που είναι ανακάλυψη και εξερεύνηση του παρελθόντος μέσα από το παρόν με μέσα που παραπέμπουν και στο μέλλον.¹²

Ένας παράγοντας που θα εξασφαλίσει τη βιωσιμότητα της έκθεσης και θα αυξήσει τον αριθμό των επισκεπτών γεγονός που θεωρείται επιβεβλημένο για την επιβίωση των μουσείων (Δάλκος Γ., 2002, σελ.163) είναι η λειτουργία της μουσειοπαιδαγωγικής.¹³ Στο Μουσείο Σχολικής Ζωής τα εκπαιδευτικά

---

¹¹ Το τέχνασμα του διαφορούμενου (ή της ασάφειας): Μια προγραμματισμένη ασάφεια στη μουσειογραφική εικόνα επικεντρώνει την προσοχή του επισκέπτη και τον ωθεί σε ερμηνευτική προσπάθεια.

Το τέχνασμα της εκκρεμότητας (ή της ασυνέχειας): ασυμπλήρωτες ή διακεκομμένες (ασυνεχείς) μορφές στην εκθεσιακή παρουσίαση αφενός βοηθούν στην αφαιρετική έκφραση ενός ασαφούς περιεχομένου αφετέρου ωθούν το θεατή να χρησιμοποιήσει ενεργά τη σκέψη και τη φαντασία του προς συμπλήρωση της ασυνέχειας.

Το τέχνασμα της πολυσημαντότητας (ή του πλεονασμού): Μια πολυσημαντη παρουσίαση μέσω εικόνων (μουσειογραφικών, γραφιστικών, οπτικοακουστικών) οδηγεί τον επισκέπτη σε πολλαπλές αναγνώσεις και στη δυνατότητα της επιθυμητής ερμηνείας

Το στοιχείο της «ανακάλυψης» που εισάγεται προγραμματισμένα μέσα στην έκθεση οδηγεί τον επισκέπτη να εξερευνά και να ανακαλύπτει μηνύματα και τους κώδικες για την ερμηνεία τους. (Σκαλτσά Μ, σελ.246)

¹² Τα ερμηνευτικά μέσα των μουσείων που μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως «σημεία εισόδου» σε μια έκθεση είναι πολλά και καθένα έχει διαφορετικό στόχο και λειτουργία: τα αυθεντικά αντικείμενα και οι τρόποι με τους οποίους μπορούν να συσχετιστούν, ο γραπτός και προφορικός λόγος της έκθεσης, η διαβαθμισμένη και σπονδυλωτή παρουσίαση αυτών των πληροφοριών, η χρήση της τέχνης ως μέσου δημιουργίας ποιητικών αναζητήσεων, οι σκηνικές και θεατρικές αναπαραστάσεις, ο συμβολισμός και η ατμόσφαιρα του εκθεσιακού περιβάλλοντος, τα απτικά και διαδραστικά εκθέματα, η εικόνα στατική ή κινούμενη, ο ήχος, οι πολυμεσικές εφαρμογές, ο διάλογος μεταξύ ερμηνευτών και ερμηνευτικών συμμετεχόντων και πολλά ακόμα. (Μουλιού Μ, 2005, σελ.14)

¹³ Η μουσειοπαιδαγωγική προσδιορίζει ως βασική αποστολή του σύγχρονου μουσείου την εκπαίδευση χωρίς όμως να απαξιώνει τις υπόλοιπες μουσειακές λειτουργίες όπως τη συλλογή, τη διατήρηση, την τεκμηρίωση κλπ. Οι δραστηριότητες που παραδοσιακά πλέον αναλαμβάνει η μουσειοπαιδαγωγική αφορούν την άμεση επικοινωνία με τους επισκέπτες (εκπαιδευτικά προγράμματα για μαθητές, προγράμματα για διαφορετικές

προγράμματα που θα υποστηρίξουν την έκθεση και θα δώσουν το στίγμα της αποστολής του στηρίζονται κυρίως στη θεωρία του κονστρουκτιβισμού και των πολλαπλών ευφυϊών¹⁴ και θα επιχειρήσουν σημεία σύνδεσης με αυτά που είναι ήδη οικεία στον επισκέπτη καθώς και καινούριες διανοητικές προκλήσεις για μάθηση και εμπλοκή με το άγνωστο, με δραστηριότητες που απευθύνονται σε όσες το δυνατόν περισσότερες αισθήσεις με ευκαιρίες για άντληση πληροφοριών με πολλούς και διαφορετικούς τρόπους, σε χρόνο που θα σέβεται τους ιδιαίτερους ρυθμούς των επισκεπτών. Οι δράσεις που προτείνονται στοχεύουν να ενθαρρύνουν τη μάθηση πρώτιστα ως κοινωνική δραστηριότητα.

Προκειμένου η μουσειακή έκθεση να αποτελέσει ένα καίριο πολιτιστικό γεγονός στα παιδαγωγικά και κοινωνικά δρώμενα του τόπου, το οποίο θα συντηρείται στην επικαιρότητα με ευρηματικότητα και με στόχο να επιδιώξει να επικοινωνήσει με το κοινό μέσω πολλαπλών διόδων κατά τη διάρκειά της, το Μουσείο Σχολικής Ζωής αποφάσισε να την πλαισιώσει με τις εξής παράλληλες εκδηλώσεις: Με ημερίδα που θα εστιαστεί στη σημασία της ιστορίας της εκπαίδευσης που αναδεικνύεται από τις ιστορίες των σχολείων. Οι ιστορίες των σχολείων αποτελούν ιδανικό θέμα για την τοπική ιστορία η οποία ως ιστορία του ατομικού, του μοναδικού αποκτά αναγνωσιμότητα στο πλαίσιο της γενικότητας που την αφορά. Ο ορίζοντας της γενικής ιστορίας επαναδιατάσσεται στη βάση της παραμέτρου του ατομικού, της μικρής κλίμακας, της τοπικής ιστορίας.¹⁵

Με το σκεπτικό ότι η εκπαίδευση χτίζει γέφυρες στο χώρο και στο χρόνο συνδέοντας διαφορετικούς πολιτισμούς από διάφορους τόπους ως βασική ανθρώπινη ανάγκη και με το όραμα η ανάδειξη ποικίλων πτυχών της σχολικής ζωής σε διάφορες χρονικές περιόδους να συνδέσει το παρελθόν με το παρόν και το μέλλον, ως ανάμνηση, βίωμα, αξιομνημόνευτη εμπειρία, πηγή έμπνευσης, η ημερίδα αναμένεται να στρέψει την προσοχή του κοινού στη μουσειακή έκθεση και να διαγράψει με αδρές γραμμές με τον

ομάδες κοινού, προγράμματα προσέγγισης, κοινωνικής ένταξης κ.ο.κ) αλλά και την έμμεση επικοινωνία(παραγωγή έντυπου υλικού, μουσειοσκευών ,κλπ) (Νικονάνου Ν., 2005,σελ.18-24)

¹⁴ Ο κονστρουκτιβισμός θεωρεί ότι ο ρόλος του παιδαγωγού είναι να διευκολύνει και να καταστήσει δυνατή τη διαδικασία της ενεργητικής μάθησης .βλ. αναλυτικότερα (Οικονόμου Μ.,2003,σ.86-91)

¹⁵ Λεοντσίνης Γ-Ρεπούση Μ.,(2001)Η τοπική ιστορία ως πεδίο σπουδής στο πλαίσιο της σχολικής παιδείας, ΟΕΔΒ, Αθήνα, σελ.19

πανεπιστημιακό λόγο την αποστολή του Μουσείου. Έτσι θα εξασφαλιστεί ακόμη μεγαλύτερη προσέλευση κοινού και μεγαλύτερη απασχόληση των ΜΜΕ και με συνεντεύξεις των βασικών ομιλητών Με το ίδιο σκεπτικό η ημερίδα η οποία θα πραγματοποιηθεί την ίδια μέρα των εγκαινίων της μουσειακής έκθεσης στο Πνευματικό Κέντρο Χανίων θα πλαισιωθεί από έκθεση φωτογραφίας με το ίδιο θέμα.¹⁶ Η έκθεση φωτογραφίας θα διεκδικήσει συνδιοργάνωση με συγκεκριμένους πολιτιστικούς φορείς της πόλης προκειμένου να τους συσπειρώσει στην προβολή της ιδέας του Μουσείου (Λέσχη Φωτογραφίας και Κινηματογράφου, Ιστορικό Αρχείο Κρήτης κλπ). Η έκθεση φωτογραφίας θα περιλαμβάνει παραστατικές φωτογραφίες αλλά και εικαστικές.¹⁷ Θα μεταφερθεί επίσης κατά τη διάρκεια λειτουργίας της περιοδικής έκθεσης του Μουσείου στο Νομαρχιακό Μέγαρο όπου θα παραμείνει με στόχο να λειτουργεί ως μέσο διαφήμισης και πομπός αναμετάδοσης της μουσειακής έκθεσης στο ευρύτερο ανυποψίαστο κοινό .

Η ΙΣΟΡΡΟΠΙΑ ΑΝΑΜΕΣΑ ΣΤΟ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟ ΚΑΙ ΨΗΦΙΑΚΟ ΤΟΠΙΟ ΤΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΖΩΗΣ Ν. ΧΑΝΙΩΝ

Σημαντικό ρόλο στο χώρο της διαχείρισης των συλλογών καλούνται να παίζουν οι νέες τεχνολογίες. Η χρήση προτύπων στη δόμηση της πληροφορίας καθιστά δυνατή την κατανόηση, την ανάκτηση και την ανταλλαγή υλικού μεταξύ ηλεκτρονικών συστημάτων.¹⁸ Η καταγραφή και χρήση της πληροφορίας σε οργανωμένες ηλεκτρονικές εφαρμογές επιτρέπει με τη σειρά της την ψηφιακή παρουσίαση περιεχομένου και παρέχει τις μέγιστες δυνατότητες για την επικοινωνία της πληροφορίας που συνδέεται με τα μουσειακά αντικείμενα ,αλλά και εναλλακτικούς τρόπους για την ερμηνεία και την παρουσίασή τους στο κοινό.

---

¹⁶ Η ημερίδα θα σηματοδοτήσει δηλαδή την έναρξη λειτουργίας των δύο εκθέσεων οι οποίες θα αλληλοστηρίζονται και θα επιδιωχθεί να κρατηθούν στην επικαιρότητα και με άλλες παράλληλες εκδηλώσεις που θα λειτουργήσουν ως κομβικά σημεία σε όλο το χρονικό εύρος της περιόδου τους. (π.χ. ένα μουσικό δρώμενο για την εκπαίδευση από μαθητικές ομάδες με το σκεπτικό ότι η μουσική είναι επίσης μια γλώσσα που γεφυρώνει το χώρο και το χρόνο , προβολή ποιοτικών ταινιών με θέματα από τη σχολική ζωή στο Δημοτικό Κήπο προσφορά του Συλλόγου Φύλων του Μουσείου κλπ)

¹⁷ Η παραστατική φωτογραφία είναι συνήθως άμεσα συνδεδεμένη με κάποιο γεγονός ή κάποια κατάσταση . Στον εικαστικό χώρο , η σχέση αυτή παύει να είναι τόσο θεμελιώδης και η αξία της φωτογραφικής εικόνας δεν εξαρτάται πλέον από τις ακριβείς πληροφορίες που περιέχει ή που υποτίθεται που περιέχει , αλλά από τους συνειρμούς που εγείρει και την ακολουθούν. Βλ. αναλυτικότερα γι' αυτό το θέμα : ΥΠΕΠΘ-ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ ΤΕΧΝΗΣ,(1997) Εικόνα και Είδωλο, Η Νέα Ελληνική Φωτογραφία,1975-1995, σελ. LXXI-LXXXV

¹⁸ Πατσατζή Έ.,,2005,σ,74-76

Οι σύγχρονες απόψεις για τη συντήρηση έρχονται πιο κοντά σε μια ολιστική αντίληψη για τη διατήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς. Έτσι το αντικείμενο της συντήρησης συνδέεται με τα συμφραζόμενά του και με το υλικό της τεκμηρίωσής του. Το υλικό αυτό αποτελεί το πλέγμα που περιέχει και συγκρατεί όλες τις πληροφορίες ώστε να μπορέσει κάποιος να το «διαβάσει» και να το μελετήσει. Ο πιο αποτελεσματικός τρόπος για την επίτευξη μιας συνολικής αντιμετώπισης της τεκμηρίωσης είναι η δημιουργία ολοκληρωμένων ηλεκτρονικών συστημάτων πολιτισμικής και διαχειριστικής τεκμηρίωσης και τεκμηρίωσης των εργασιών συντήρησης μαζί με συστήματα που επιτρέπουν τη σύγκριση και παράθεση στοιχείων της τεκμηρίωσης και υποστηρίζουν τη λήψη αποφάσεων για τις σχετικές ενέργειες. Η εφαρμογή προηγμένων μεθόδων ψηφιακής καταγραφής και επεξεργασίας της εικόνας για την τεκμηρίωση της συντήρησης δίνει νέες δυνατότητες στη φωτογραφική και γραφική τεκμηρίωση, την ψηφιακή αισθητική αποκατάσταση και την καταγραφή των μεταβολών των οπτικών ιδιοτήτων των αντικειμένων. Τα διαρκώς διογκούμενα ψηφιακά αρχεία φωτογραφικής και γραφικής τεκμηρίωσης γίνονται με τη σειρά τους αντικείμενα προς διαχείριση και διατήρηση. Έτσι το μουσείο πρέπει να αναπτύξει τη συντήρηση και τη διαχείριση του αρχείου της παραδοσιακής, αλλά και της ηλεκτρονικής τεκμηρίωσης. Η εφαρμογή προτύπων και η χρήση μιας κοινής ορολογίας είναι ο πιο αποτελεσματικός τρόπος για την οργάνωση αλλά και τη διαλειτουργικότητα αυτών των δεδομένων της τεκμηρίωσης.¹⁹ Στο Μουσείο Σχολικής Ζωής η συντήρηση και ηλεκτρονική τεκμηρίωση του υλικού με τις παραπάνω προϋποθέσεις έχει αρχίσει ενόψει της πρώτης του έκθεσης, αλλά μονάχα για τα αντικείμενα της συλλογής που θα εκτεθούν.²⁰

Όσον αφορά τα αντικείμενα που θα εκτεθούν επιδίωξη του Μουσείου είναι ένα ηλεκτρονικό σύστημα πιο σύγχρονο που θα κάνει εφικτή τη σύνδεση ανάμεσα στο δελτίο του αντικειμένου και τα τεκμήρια της επιτόπιας έρευνας (συνεντεύξεις, φωτογραφίες, ημερολόγια κλπ) καθώς και άλλα σχετικά αρχεία, όπως π.χ. το φωτογραφικό αρχείο, το αρχείο διαφανειών, το αρχείο χαρτών κλπ.²¹ Προς το παρόν το Μουσείο Σχολικής Ζωής δεν είναι σε θέση λόγω περιορισμένου χρόνου και

---

¹⁹ Χατζηδάκη Μ., 2005 σ.31-36

²⁰ Ωστόσο γίνεται προσπάθεια εξαιτίας μειωμένου προϋπολογισμού να ανατεθεί η συντήρηση και η τεκμηρίωση του συνόλου της συλλογής σε ομάδα φοιτητών του τμήματος Ιστορίας-Αρχαιολογίας του Πανεπιστημίου Κρήτης όπου θα επιχειρηθεί η μετάβαση από το χειρόγραφο σύστημα τεκμηρίωσης σε ένα σύγχρονο ηλεκτρονικό σύστημα

²¹ Η ανάπτυξη τέτοιων σύγχρονων ηλεκτρονικών βάσεων δεδομένων διευκολύνει τη χρησιμοποίηση της τεκμηρίωσης για την ανάπτυξη ποικίλων δραστηριοτήτων, όπως εκπαιδευτικά προγράμματα, ενώ μπορεί να εξασφαλίσει και την ασφάλεια των συλλογών. (Πελοποννησιακό Λαογραφικό Ίδρυμα, (2003), σ.133-140)

προϋπολογισμού και ελλειπτικής τεκμηρίωσης να δημιουργήσει και να αξιοποιήσει στην πρώτη του περιοδική έκθεση εκπαιδευτικό λογισμικό που έχει προγραμματιστεί για να λειτουργεί ως μια μαθησιακή στρατηγική που εκτός από το βίωμα θα αναπτύσσει συγκεκριμένες διανοητικές δεξιότητες. Χωρίς να αγνοήσει τη δύναμη των νέων τεχνολογιών θα επιχειρήσει εφαρμογές που θα λειτουργήσουν υποβοηθητικά σε περιπτώσεις επικοινωνίας με το έκθεμα , δηλαδή όταν η φύση του και η μοναδικότητά του δεν επιτρέπουν την άμεση επαφή για λόγους προστασίας. Θα επιδιώξει επίσης να εστιάσει και να αναδείξει ιδιαίτερα χαρακτηριστικά εκθεμάτων και να τα συνδέσει με απλές προτάσεις σε οθόνες αφής που δεν θα έχουν τη γοητεία της διάδρασης των πολυμέσων ,αλλά θα καλούν το κοινό για διερεύνηση μέσα από τα μονοπάτια απλών σχετικά προγραμμάτων προβολής . Η οπτικοακουστική εγκατάσταση επίσης με ροή εικόνων , ήχων και πληροφοριών μέσα από την καλλιτεχνική ματιά έμπειρου σκηνοθέτη θα ταξιδεύει το κοινό σε μια αίθουσα διδασκαλίας του χτες εμπλουτίζοντας με πρόσθετα στοιχεία την υπάρχουσα προσομοίωση ,όμως παράλληλα θα γεφυρώνει την απόσταση με το παρόν και το αύριο με πλάνα από σύγχρονες εικόνες και ιδεατές εικόνες του μέλλοντος.

Όσον αφορά την παρουσία του Μουσείου Σχολικής Ζωής στο Διαδίκτυο βρίσκεται ακόμα σε φάση πρωτόλεια δεδομένου ότι συμπεριλαμβάνεται απλά ως σύνδεσμος (link) στην ιστοσελίδα της Αναπτυξιακής Α.Ε. ν. Χανίων. Η στρατηγική του Μουσείου όμως κατευθύνεται στην αξιοποίηση του Διαδικτύου ως μέσου έκφρασης και εργαλείου εκπαιδευτικής και πολιτιστικής διάχυσης και όχι τόσο ως μέσου προβολής²²

Η ισορροπία κατά συνέπεια ανάμεσα στο ψηφιακό και πραγματικό περιβάλλον του Μουσείου ενώ κυριαρχεί στη στρατηγική του Μουσείου Σχολικής Ζωής δεν επιτυγχάνεται στην παρούσα φάση στον επιθυμητό βαθμό, εξαιτίας της αντίληψης του φορέα υλοποίησης (που χρηματοδοτεί) ότι προηγούνται οι ανάγκες που εστιάζονται στο πραγματικό τοπίο (αναμόρφωση του περιβάλλοντα χώρου , μουσειολογική μελέτη, υλοποίηση, συντήρηση, χειρόγραφη τεκμηρίωση κλπ) και έπονται εκείνες του ψηφιακού (πολυμέσα, παρουσία στο διαδίκτυο, βάση δεδομένων τεκμηρίωσης , λογισμικό κλπ)

---

²² Στην πιο συνηθισμένη έκφασή τους οι κόμβοι των Μουσείων στο Διαδίκτυο ακολουθούν ως μοντέλο τα πληροφοριακά έντυπα, τους χάρτες και την ιδέα ξενάγησης προσεγγίζοντας έτσι το μέσο του Διαδικτύου ως τρόπο προβολής παρά ως μέσο έκφρασης ή εργαλείο εκπαιδευτικής και πολιτιστικής διάχυσης. Υπάρχουν ωστόσο πολλοί αξιόλογοι κόμβοι μουσείων που αξίζει να αναφερθούν τόσο ως προς τη λειτουργικότητα και τον πλούτο των περιεχομένων όσο και ως προς το αισθητικό αποτέλεσμα. Βλ. αναλυτικότερα Ρούσσου Μ. , (2004),σ.59-60

Ο ΕΜΠΛΟΥΤΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΕΝΩΝ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ ΤΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΖΩΗΣ ΜΕ ΤΗ ΒΟΗΘΕΙΑ ΤΗΣ ΨΗΦΙΑΚΗΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ: «ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ»

Ως χρήστες ενός παγκόσμιου επικοινωνιακού συστήματος, εξερευνούμε έναν «υπερσυνδεδετικό» τόπο, άγνωστο σε εμάς μέχρι πρόσφατα. Συμμετέχουμε σε μια νέα πλανητική κοινότητα, όπου οι ιδέες κάθε ατόμου βρίσκονται στο ίδιο επίπεδο διαθεσιμότητας και οι ιεραρχικές γραμμικές δομές αναμετάδοσης της πληροφορίας του παρελθόντος (πομπός-μέσο-δέκτης) εγκαταλείπονται χάριν των διαδραστικών δυνατοτήτων του Η/Υ και κατ'επέκταση του Διαδικτύου.

Ως καθρέπτης των πρωτοποριακών πνευμάτων κάθε εποχής, η τέχνη δεν θα μπορούσε να απουσιάζει από τις νέες εξελίξεις. Το ψηφιακό μέσο προσφέρει νέες δυνατότητες μετάδοσης του μηνύματός της. Φιλοδοξεί να εισάγει το θεατή στον «υπερτόπο» του δημιουργού χωρίς ωστόσο να περιορίζει τη γνώση στην αντίληψη που αποκομίζει ο αμφιβληστροειδής και η λογική εμπειρία, αλλά να ενεργοποιεί ταυτόχρονα μια πολύ-αισθησιακή αντίδραση, στο εικονικό κατ'αρχάς περιβάλλον και έπειτα στο πραγματικό.²³

Η τέχνη ακολουθεί την εποχή της και δεν μπορεί παρά να είναι το απαύγασμα της εμπειρίας και της διάνοιας του καλλιτέχνη που βρίσκεται σε διαρκή εξέλιξη. Με το σκεπτικό αυτό η τεχνολογία σε συνδυασμό με την τέχνη πάντα θα ενισχύει τις δραστηριότητες του Μουσείου Σχολικής Ζωής υλοποιώντας το όραμά του για σύνδεση της τέχνης και του πολιτισμού με την εκπαίδευση²⁴

Προς την κατεύθυνση αυτή είναι απαραίτητο να μορφοποιηθεί μια πρόταση για υλοποίηση διεθνούς project²⁵ που θα αξιοποιεί τις πιο σύγχρονες εξελίξεις της τεχνολογίας προβάλλοντας ποικίλες πτυχές της σχολικής ζωής στον κόσμο και επιζητώντας να συναντηθούν εικονικά μέσω του διαδικτύου μαθητές διαφόρων ηλικιών από διάφορες γωνίες της γης οι οποίοι διακρίνονται για το εξής κοινό τους

---

²³ Παπαδουλάκη Ν,2001, artzine, e-περιοδικό τέχνης και τεχνολογίας, διαθέσιμο στο δικτυακό τόπο <http://www.artzine-journal.com> (11/02/06)

²⁴ Η τέχνη όταν αντιμετωπίζεται όχι μονάχα ως προνόμιο χαρισματικών ατόμων αλλά κυρίως ως έκφραση και επικοινωνία γονιμοποιεί ποικιλότερα την παιδαγωγική διαδικασία, την πλουτίζει, της δίνει χρώμα, ήχο, κίνηση, εξοπλίζει θαυμάσια το διδακτικό ρεπερτόριο του εκπαιδευτικού –εμπνευστή με εναλλακτικά μέσα και αναδεικνύει με επιτυχία την άρρηκτη σχέση του πολιτισμού με την εκπαίδευση. βλ. αναλυτικότερα ΥΠΕΠΘ-ΥΠΠΟ-ΓΓΕΕ, 2000, «Εκπαίδευση και Πολιτισμός, Πρόγραμμα ΜΕΛΙΝΑ, Αθήνα σ.12-13

²⁵ Βλ. υλοποίηση ανάλογων projects online στη διεύθυνση <http://www.fournos-culture.gr> (11/02/06)

γνώρισμα: Προσεγγίζουν ή έχουν προσεγγίσει ποικίλες μορφές τέχνης ως έκφραση και επικοινωνία στη καθημερινότητά τους στο σχολείο. Πιο συγκεκριμένα :

Το «σχολείο του κόσμου» θα έχει το χαρακτήρα ενός διεθνούς project που θα έχει στόχο να δημιουργήσει μια νέα πλατφόρμα από διαφορετικά σχολεία από όλο τον κόσμο που όμως θα έχουν το κοινό στοιχείο της αξιοποίησης της τέχνης και του πολιτισμού στις διάφορες εκφάνσεις της ζωής τους, στην παιδαγωγική διαδικασία αλλά και στο διάλειμμα. Ενώ σήμερα τα «εικονικά σχολεία» αυξάνονται και οι μαθητές απομονώνονται στις οθόνες των υπολογιστών και στα video games παράλληλα κατηγορούνται ότι τείνουν να αντικαταστήσουν τα πραγματικά παιχνίδια , τη φυσική επικοινωνία, τη συντροφικότητα του ζωντανού μαθήματος αποτελώντας ουσιαστικά ένα υποκατάστατο αυτών. Το project αυτό προσπαθεί να επαναπροσδιορίσει το θέμα έχοντας ως αφηγήτρια του τα πραγματικά σχολεία από διάφορες γεωγραφικές περιοχές και μαθητές διαφόρων ηλικιών από διάφορες εποχές .Έτσι θα γίνει προσπάθεια με μέσο τις νέες τεχνολογίες η εκπαίδευση να προβάλλει μέσω της σχολικής ζωής γέφυρες ανάμεσα σε διαφορετικά πολιτισμικά περιβάλλοντα , σε διαφορετικούς τόπους , σε διαφορετικές κουλτούρες, σε διαφορετικές χρονικές περιόδους. Τα κέντρα τέχνης , οι πολιτιστικοί και εκπαιδευτικοί οργανισμοί που θα κληθούν να εργαστούν πάνω στο project χρειάζεται να ανακαλύψουν τον ιδιαίτερο χαρακτήρα κάθε σχολείου και να αναπτύξουν μια δυνατή σχέση με τη μικρή κοινότητα. Συγκεκριμένα θα πρέπει να δημιουργηθεί μια ομάδα ατόμων από μαθητές ,καλλιτέχνες, εκπαιδευτικούς, φοιτητές , επαγγελματίες, κατοίκους που θα εργασθούν μαζί πάνω στο project. Η ομάδα κάθε σχολείου θα ξεκινήσει μια έρευνα και θα συγκεντρώσει υλικό (videos, φωτογραφίες , συνεντεύξεις ,κείμενα) όπου θα αποτυπώνονται τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της σχολικής ζωής διαφόρων σχολείων ή ακόμη και διαφορετικών τάξεων στο ίδιο σχολείο . Το υλικό αυτό στη συνέχεια θα παρουσιαστεί στο site που θα αποτελεί και τον πυρήνα του project.²⁶ Το site θα αναπαριστά το δίκτυο των σχολείων που συμμετέχουν και τα οποία θα διαμορφώσουν το εικονικό σχολείο του κόσμου. Οι επισκέπτες του site θα έχουν πρόσβαση στο υλικό του κάθε σχολείου. Από την πρώτη σελίδα η εικόνα κάθε σχολείου θα προσφέρει links σε όλες τις επόμενες σελίδες όπου ο χρήστης μπορεί να

---

²⁶ Γίνεται έτσι αντιληπτό ότι τα συγκεκριμένα κέντρα καλούνται να παίξουν ένα διπλό ρόλο : ως συντονιστές της ομάδας εργασίας του σχολείου ,αλλά και ως διαμεσολαβητές για το σχολείο στο δίκτυο που θα δημιουργηθεί. Την αρχική μορφή του υλικού που θα συγκεντρωθεί από κάθε σχολείο θα επεξεργαστεί η ομάδα που εργάζεται στο project. Στη συνέχεια την κατασκευή του site , τη δομή του , τη συνθετότητά του θα επιβλέπει το Μουσείο Σχολικής Ζωής.

κάνει κλικ σε διάφορα σημεία όπως πρόσωπα, αίθουσες ιδιαίτερες , δημιουργίες, γωνιές του σχολείου και να ανακαλύψει διάφορα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά γνωρίσματα του σχολείου ή της τάξης. ²⁷ Το δίκτυο που θα στηθεί θα δίνει τη δυνατότητα στο χρήστη να περάσει εύκολα από το ένα σχολείο στο άλλο. Επίσης θα δημιουργηθεί ένα forum όπου διάφορα θέματα για τη σχολική ζωή θα είναι ανοιχτά προς συζήτηση. Το σχολείο του κόσμου θα ενθαρρύνει την επικοινωνία και την ανταλλαγή σκέψεων και βιωμάτων ανάμεσα σε μαθητές διαφόρων τόπων, αλλά και διαφορετικών εποχών. Τα εικονικά σχολεία που θα αποτελούν το σχολείο του κόσμου θα βασίζονται στην ενέργεια και δυναμική των πραγματικών σχολείων , αλλά και στις τοπικές κοινωνίες που στηρίζουν την παιδευτική λειτουργία τους με συνεχή επικοινωνία και συνδιαλλαγή σε θέματα ιστορίας, παράδοσης , τέχνης και πολιτισμού γενικά. ²⁸

ΕΠΙΛΟΓΟΣ ΚΑΙ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Αν και οι πολιτιστικές δραστηριότητες ποικίλουν ανάλογα με την τέχνη που προβάλλουν και η φύση τους διαφοροποιείται σε σχέση με το σκοπό τους, η πράξη και στην ελληνική επικράτεια αποδεικνύει ,ότι προαπαιτούνται πάντα ορισμένες βασικές μεθοδολογικές προσεγγίσεις που ακολουθούν συγκεκριμένα στάδια στο σχεδιασμό , τη διαμόρφωση, την ανάπτυξη την υλοποίηση και την αξιολόγηση τους, τόσο στο πραγματικό όσο και στο ψηφιακό περιβάλλον της κοινωνίας των πληροφοριών και της γνώσης.

Η εποχή μας αντανακλά πλέον την πάλη ανάμεσα στο συμβατικό έργο τέχνης και στην ψηφιακή τεχνολογία, στο αντικείμενο και στην ψηφιακή του αναπαράσταση. Προκειμένου κατά συνέπεια οι πολιτιστικοί οργανισμοί να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις των καιρών μας και να εξασφαλίσουν μεγαλύτερη προσέλευση κοινού στις πολιτιστικές δραστηριότητες που προσφέρουν, γεγονός το οποίο διασφαλίζει και τη βιωσιμότητά τους ,οφείλουν να προσανατολίσουν τη στρατηγική τους στην αρμονία ανάμεσα στο πραγματικό και ψηφιακό κόσμο και στην υιοθέτηση τακτικών που θα αξιοποιούν στο μέγιστο βαθμό τις νέες τεχνολογίες χωρίς όμως να απειλείται η γνώση από την κυριαρχία της αισθητικής εμπειρίας, η

---

²⁷ Για παράδειγμα ένα θεατρικό παιχνίδι , έναν μουσικό αυτοσχεδιασμό, την προετοιμασία μιας σχολικής μπάντας , την εφαρμογή ενός ομαδικού παιχνιδιού που επινόησαν οι ίδιοι οι μαθητές και το υλοποίησαν για να εντοπίσουν αδυναμίες στην πράξη, την επιχειρηματική δραστηριότητα ενός σχολικού συνεταιρισμού στο διάλειμμα που κατασκεύασε προσκλήσεις για μια εκδήλωση του σχολείου , τη μελέτη ενός μνημείου,κ.ά.

²⁸ Με το project αυτό οι καλλιτέχνες που θα εμπλακούν θα εμπνευστούν από τις ποικίλες πτυχές της σχολικής ζωής ,αλλά και οι μαθητές και οι εκπαιδευτικοί από όλο τον κόσμο θα μοιραστούν εμπειρίες που περιγράφουν τη γονιμοποιό επίδραση της τέχνης και του πολιτισμού στην καθημερινή σχολική πράξη. Ενώ οι επαγγελματίες και οι κάτοικοι της κοινότητας που φιλοξενεί το σχολείο θα βελτιώσουν και θα εμπλουτίσουν την ποιότητα της ζωής και της εργασίας τους με στοιχεία αισθητικής που θα ανακαλύψουν στον τόπο τους .Όλοι ανεξαιρέτα θα επηρεαστούν από ομοιότητες και διαφορές που θα εντοπίσουν στο χώρο και το χρόνο με όχημα την εκπαίδευση και αυτό αναμφίβολα θα λειτουργεί ανατροφοδοτικά για νέα βήματα στο μέλλον.

επικοινωνία και η κοινωνική μάθηση από την ενεργοποίηση της πολυ-αισθησιακής αντίδρασης στο περιβάλλον, η ιδιαιτερότητα του τοπικού από τη διεθνοποίηση

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Αλεξίου Ν. (1982), *Αισθητικά σημειώματα, Θεωρητικά, Τόποι και Πρόσωπα*, Αθήνα, εκδόσεις Καστανιώτη
- Γεωργίου Α., (2003), *Πολιτιστική Πολιτική και Διοίκηση, Πολιτιστική Διαχείριση*, Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, Πάτρα
- Κόκκινος Γ.-Αλεξάκη Ε. (επιμ.), (2002), *Διεπιστημονικές προσεγγίσεις στη Μουσειακή Αγωγή*, Μεταίχμιο, Αθήνα
- Κοσκινά Αικ.-Γλύτση Ε., (2003), *Πολιτιστική Πολιτική και Διοίκηση, Πολιτιστική Διαχείριση*, Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, Πάτρα
- Λεοντσίνης Γ-Ρεπούση Μ., (2001) *Η τοπική ιστορία ως πεδίο σπουδής στο πλαίσιο της σχολικής παιδείας*, ΥΠΕΠΘ-ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ, ΟΕΔΒ, Αθήνα
- Μουλίου Μ. (2005), «Μουσεία : Πεδία για την κατανόηση του κόσμου», *Τετράδια Μουσειολογίας*, τεύχος 2, σελ.9-17
- Νικονάνου Ν., (2005), « Ο ρόλος της μουσειοπαιδαγωγικής στα σύγχρονα μουσεία» *Τετράδια Μουσειολογίας*, τεύχος 2, σελ.18-24
- Οικονόμου Μ. (2003), *Μουσείο: Αποθήκη ή ζωντανός οργανισμός; Μουσειολογικοί προβληματισμοί και ζητήματα*, Αθήνα, εκδ. Κριτική- Επιστημονική Βιβλιοθήκη
- Οικονόμου Μ., (2003), *Πολιτιστική Πολιτική και Διοίκηση, Πολιτιστική Διαχείριση*, Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, Πάτρα
- Παπαδουλάκη Ν., (2001), « Ενόψει ενός Ελληνικού Περιοδικού Τέχνης και Τεχνολογίας» *Artzine, e-περιοδικό τέχνης και τεχνολογίας*, τεύχος 1, άνοιξη 2001 διαθέσιμο στο δικτυακό τόπο <http://www.artzine-journal.com> (11/02/06)

- Πατσατζή Έ.,(2005), «Ένωση για τη Μουσειακή Τεκμηρίωση, Πηγή συλλογικής γνώσης για τη μουσειακή πρακτική, *Τετράδια Μουσειολογίας*, τεύχος 2,σ,74-76
- Πελοποννησιακό Λαογραφικό Ίδρυμα,(2003), *Εθνογραφικά, Μουσεία και Λαϊκός Πολιτισμός* ,τόμος 12-13,Ναύπλιο
- Ρούσσου Μ. , (2004) « Η παρουσία των Μουσείων στο Διαδίκτυο, *Τετράδια Μουσειολογίας*, τεύχος 1 , σ.59-60
- Σκαλτσά Μ. , (επιμ.)2001, *Η Μουσειολογία στον 21^ο αιώνα.Θεωρία και Πράξη,Πρακτικά Διεθνούς Συμποσίου,21-24 Νοεμβρίου 1997*,εκδόσεις Εντευκτήριο ,Θεσσαλονίκη
- Σκούρα Β.-Γλύτση Ε.,(2003), *Πολιτιστική Πολιτική και Διοίκηση, Πολιτιστική Διαχείριση*,Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο,Πάτρα
- ΥΠΕΠΘ-ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ ΤΕΧΝΗΣ, (1997)*Εικόνα και Είδωλο, Η Νέα Ελληνική Φωτογραφία,1975-1995*, σελ.LXXI-LXXV
- ΥΠΕΠΘ-ΥΠΠΟ-ΓΓΕΕ,(2000),*Εκπαίδευση και Πολιτισμός,Πρόγραμμα ΜΕΛΙΝΑ*,Αθήνα
- Χατζηδάκη Μ. (2005) , «Η τεκμηρίωση των εργασιών συντήρησης μουσειακών συλλογών : Αναγκαιότητα, προβλήματα και σύγχρονες προοπτικές ,*Τετράδια Μουσειολογίας*, τεύχος 2 σ.31-36
- Fournos : *Center for the digital culture, home projects* online στη διεύθυνση <http://www.fournos-culture.gr> (11/02/06)